קכג:

וסכינא דאשכבתא. פירש בקונטרס סכין שהקנדיס מקנדין בה בשר וי"מ סכין ששומטין בה שמקפיד שלא מיפגם ויש ליזהר שלא לטלטלו אפי' לצורך גופו דהוי כיתד של מחרישה דאפי' ר"ש מודה דלמרינן בסוף מכילתין (דף קמו.):

מקצועַ של דבילה. לא מציב אלא כלים דלאו בני קיבול[א] דהא פשיטא דכוסות וקערות ולוזניות היו מטלטלין:

איתיביה אביי מדוכה. בשלמא לדידי מוקמינן לצורך מקומו וה"מ לשנויי כר' נחמיה כדאמר לעיל ואביי נמי הוה ידע דהא משני ליה דבה סבי לעיל אלא פריך לרבא אוֹלי יאמר תירוץ אחר ורבא לא בעי לשנויי כר' נחמיה דלית הלכתא כווותיה ורבה דמשני ליה כר' נחמיה משום דמשמע ליה אין מטלטלין אותם בשום ענין: **הכא** נמי מחמה לצל. והא דנקט לקנד עליו בשר אע"ג דלצורך גופו ומקומו נמי שרי לאשמעינן דאפילו בהא פליגי ב"ש ולא שרו מחמת שמחת יו"ט:

לא סידור קנים. אע"ג דאין שבות (א) במקדש[ב] כמה שבותים משום (ב) שאסרו במקדש (ג) שגזרו פעמים לצורך כי הכא בקנים ומקלות לפי שהיו מחלנים את השבת[ג]: (ד) **הרי היא** ככל הכלים. אע"ג דקודש הותרת כלים נשמע אינה לימוד: ככל הכלים כענין כוסות וקערות: הא

אפיקטויזין בשבת ורב ששת התם לאו אורחיה הכא אורחיה אמר רב ששת מנא אמינא לה דתנן מחט של יד ליטול בה את הקוץ ורב נחמן התם פיקוד הכא לא פיקוד: **מתני'** קנה של זיתים אם יש קשר בראשו מקבל טומאה ואם לאו אין מקבל טומאה [א]בין כך ובין כך ניטל בשבת: **גמ'** אמאי פשוטי כלי עץ הוא [ב]ופשוטי כלי עץ אינן מקבלין טומאה מ"ט [ג]דומיא דשק בענין תנא משמיה דר' נחמיה [ד]בשעה שמהפך בזיתים הופכו ורואה בו: **מתני'** [ה]ר' יוסי אומר [ו]כל הכלים ניטלין [ז]חוץ מן המסר הגדול ויתד של מחרישה: **גמ'** אמר ר"נ האי [ח]אוכלא דקצרי כיתד של מחרישה דמיא אמר אביי [ט]הרבא דאושכפי וסכינא דאשכבתא וחצינא דנגרי כיתד של מחרישה דמי ת"ר [י]בראשונה היו אומרים שלשה כלים ניטלין בשבת מקצוע של דבילה וזוהמא ליסטרן של קדרה וסכין קטנה שעל גבי שלחן התירו וחזרו והתירו וחזרו והתירו עד שאמרו כל הכלים ניטלין בשבת חוץ מן מסר הגדול ויתד של מחרישה מאי התירו וחזרו

אפיקטויזין. להקיש. שותה משקים ומקיא ולא לרפואה אלא להריק את מעיו שיוכל לאכול ולשתות [יא][כיוס] הרבה כדאמרי' בפרק חבית[יב]. ואע"ג דלא גזור בה משום שמיקת שממנין דהא לאו לרפואה היא אסור משום דמתקן גברא: **הכא לוריחיה.** והרי הוא כמי שמאכילו ומשקהו: **ניטול בה את הקוץ.** אלמא תקוני גברא במידי דלאו לרפואה דליכא משום שמיקת שממנין שרי: **פקיד.** הקוץ הזה אינו ממוצר בו אלא מופקד ונתון שם והוצאה זו אינו תיקון: **הכא לא פקיד.** ודמי לאלמלא שמסדרן ומכניסן למקום אחר: **מתני'** קנה של זיתים. לאחר מסיקתן נוכר בתעטן ושמנן מתאסף בתוכן ונוח לגלגת ויש לו קנה להפכן בו ולנדחן אם כמרו כל צרכן ומגיען לצית הכד: **אם יש קשר בראשו.** כעין פקק של קנה קולמוס: **מקבל טומאה.** דכלי הוא לפי שעב בראשו קלת: **ואם לאו.** לא דמי לכלי. וגגמ' מפרש לה: **גמ' ואמאי.** כי יש בו קשר בראשו הא מי נמי דקשר מעוי ליה מגא מיהו פשוטי כלי עץ הוא שאפילו אלול הוא אין אלגו עשוי לקבל כלום: **הופכו ורואה.** בחלל ראשו שמשתייר אם ע"י שהוא פקוק בקשר מן השמן הזב מן הזיתים ובודק בו אם הגיעו לעצור וחז היא לו קבלה בחלל שלו ואם לאו שאין קשר בראשו אין השמן נראית אם מפני שאינו פקוק וכולו אלל הלכך לאו לקבל הוא עשוי והוי פשוטי כלי עץ וכין כך וכין כך ניטל בשבת דהא כלי הוא להפוך בו זיתים: **מתני' מסר הגדול.** מגירה גדולה שעשויה לקלוף קורות: **ויתד של מחרישה.** הוא כלי גדול העשוי כסכין שבו עושין חרץ של תלם המעמנה קולטר"ל בלע"ז. דהכך קביל עלייהו ומייחד להם מקום דלא חזו למלאכה אחרת: **גמ' אוכלא דקצרי.** כלי גמוסת העשוי כגפה נקבים נקבים והוא של כוסבים וגומבו על הבגדים ומזלף בו המים עליהן. וי"מ שמגמרין מוגמר מתחתיו והבגדים מוגמין עליו ומתגמרין דרך הנקבים: **חרבא דאושכפי.** סכין של לעגין: **וסכינא דאשכבתא.** סכין של בית המטולין שהקנדין מקנדין בו בשר: **חצינא.** דולויר"ל. כל הני קפדי עלייהו משום דמפגמי ומקצי להו בידים: **ג' כלים.** ומו לא ולקמן אמרינן דבימי נחמיה בן חכליה בבית שני גזרו על

מקצועַ של דבילה. לא מציב אלא כלים דלאו בני קיבול[א] דהא פשיטא דכוסות וקערות ולוזניות היו מטלטלין:

איתיביה אביי מדוכה. בשלמא לדידי מוקמינן לצורך מקומו וה"מ לשנויי כר' נחמיה כדאמר לעיל ואביי נמי הוה ידע דהא משני ליה דבה סבי לעיל אלא פריך לרבא אוֹלי יאמר תירוץ אחר ורבא לא בעי לשנויי כר' נחמיה דלית הלכתא כווותיה ורבה דמשני ליה כר' נחמיה משום דמשמע ליה אין מטלטלין אותם בשום ענין: **הכא** נמי מחמה לצל. והא דנקט לקנד עליו בשר אע"ג דלצורך גופו ומקומו נמי שרי לאשמעינן דאפילו בהא פליגי ב"ש ולא שרו מחמת שמחת יו"ט:

לא סידור קנים. אע"ג דאין שבות (א) במקדש[ב] כמה שבותים משום (ב) שאסרו במקדש (ג) שגזרו פעמים לצורך כי הכא בקנים ומקלות לפי שהיו מחלנים את השבת[ג]: (ד) **הרי היא** ככל הכלים. אע"ג דקודש הותרת כלים נשמע אינה לימוד: ככל הכלים ניטלין בשבת חוץ מן מסר הגדול ויתד של מחרישה מאי התירו וחזרו

אפיקטויזין בשבת ורב ששת התם לאו אורחיה הכא אורחיה אמר רב ששת מנא אמינא לה דתנן מחט של יד ליטול בה את הקוץ ורב נחמן התם פיקוד הכא לא פיקוד: **מתני'** קנה של זיתים אם יש קשר בראשו מקבל טומאה ואם לאו אין מקבל טומאה [א]בין כך ובין כך ניטל בשבת: **גמ'** אמאי פשוטי כלי עץ הוא [ב]ופשוטי כלי עץ אינן מקבלין טומאה מ"ט [ג]דומיא דשק בענין תנא משמיה דר' נחמיה [ד]בשעה שמהפך בזיתים הופכו ורואה בו: **מתני'** [ה]ר' יוסי אומר [ו]כל הכלים ניטלין [ז]חוץ מן המסר הגדול ויתד של מחרישה: **גמ'** אמר ר"נ האי [ח]אוכלא דקצרי כיתד של מחרישה דמיא אמר אביי [ט]הרבא דאושכפי וסכינא דאשכבתא וחצינא דנגרי כיתד של מחרישה דמי ת"ר [י]בראשונה היו אומרים שלשה כלים ניטלין בשבת מקצוע של דבילה וזוהמא ליסטרן של קדרה וסכין קטנה שעל גבי שלחן התירו וחזרו והתירו וחזרו והתירו עד שאמרו כל הכלים ניטלין בשבת חוץ מן מסר הגדול ויתד של מחרישה מאי התירו וחזרו

אפיקטויזין. להקיש. שותה משקים ומקיא ולא לרפואה אלא להריק את מעיו שיוכל לאכול ולשתות [יא][כיוס] הרבה כדאמרי' בפרק חבית[יב]. ואע"ג דלא גזור בה משום שמיקת שממנין דהא לאו לרפואה היא אסור משום דמתקן גברא: **הכא לוריחיה.** והרי הוא כמי שמאכילו ומשקהו: **ניטול בה את הקוץ.** אלמא תקוני גברא במידי דלאו לרפואה דליכא משום שמיקת שממנין שרי: **פקיד.** הקוץ הזה אינו ממוצר בו אלא מופקד ונתון שם והוצאה זו אינו תיקון: **הכא לא פקיד.** ודמי לאלמלא שמסדרן ומכניסן למקום אחר: **מתני'** קנה של זיתים. לאחר מסיקתן נוכר בתעטן ושמנן מתאסף בתוכן ונוח לגלגת ויש לו קנה להפכן בו ולנדחן אם כמרו כל צרכן ומגיען לצית הכד: **אם יש קשר בראשו.** כעין פקק של קנה קולמוס: **מקבל טומאה.** דכלי הוא לפי שעב בראשו קלת: **ואם לאו.** לא דמי לכלי. וגגמ' מפרש לה: **גמ' ואמאי.** כי יש בו קשר בראשו הא מי נמי דקשר מעוי ליה מגא מיהו פשוטי כלי עץ הוא שאפילו אלול הוא אין אלגו עשוי לקבל כלום: **הופכו ורואה.** בחלל ראשו שמשתייר אם ע"י שהוא פקוק בקשר מן השמן הזב מן הזיתים ובודק בו אם הגיעו לעצור חז היא לו קבלה בחלל שלו ואם לאו שאין קשר בראשו אין השמן נראית אם מפני שאינו פקוק וכולו אלל הלכך לאו לקבל הוא עשוי והוי פשוטי כלי עץ וכין כך וכין כך ניטל בשבת דהא כלי הוא להפוך בו זיתים: **מתני' מסר הגדול.** מגירה גדולה שעשויה לקלוף קורות: **ויתד של מחרישה.** הוא כלי גדול העשוי כסכין שבו עושין חרץ של תלם המעמנה קולטר"ל בלע"ז. דהכך קביל עלייהו ומייחד להם מקום דלא חזו למלאכה אחרת: **גמ' אוכלא דקצרי.** כלי גמוסת העשוי כגפה נקבים נקבים והוא של כוסבים וגומבו על הבגדים ומזלף בו המים עליהן. וי"מ שמגמרין מוגמר מתחתיו והבגדים מוגמין עליו ומתגמרין דרך הנקבים: **חרבא דאושכפי.** סכין של לעגין: **וסכינא דאשכבתא.** סכין של בית המטולין שהקנדין מקנדין בו בשר: **חצינא.** דולויר"ל. כל הני קפדי עלייהו משום דמפגמי ומקצי להו בידים: **ג' כלים.** ומו לא ולקמן אמרינן דבימי נחמיה בן חכליה בבית שני גזרו על

מקצועַ של דבילה. לא מציב אלא כלים דלאו בני קיבול[א] דהא פשיטא דכוסות וקערות ולוזניות היו מטלטלין:

איתיביה אביי מדוכה. בשלמא לדידי מוקמינן לצורך מקומו וה"מ לשנויי כר' נחמיה כדאמר לעיל ואביי נמי הוה ידע דהא משני ליה דבה סבי לעיל אלא פריך לרבא אוֹלי יאמר תירוץ אחר ורבא לא בעי לשנויי כר' נחמיה דלית הלכתא כווותיה ורבה דמשני ליה כר' נחמיה משום דמשמע ליה אין מטלטלין אותם בשום ענין: **הכא** נמי מחמה לצל. והא דנקט לקנד עליו בשר אע"ג דלצורך גופו ומקומו נמי שרי לאשמעינן דאפילו בהא פליגי ב"ש ולא שרו מחמת שמחת יו"ט:

לא סידור קנים. אע"ג דאין שבות (א) במקדש[ב] כמה שבותים משום (ב) שאסרו במקדש (ג) שגזרו פעמים לצורך כי הכא בקנים ומקלות לפי שהיו מחלנים את השבת[ג]: (ד) **הרי היא** ככל הכלים. אע"ג דקודש הותרת כלים נשמע אינה לימוד: ככל הכלים ניטלין בשבת חוץ מן מסר הגדול ויתד של מחרישה מאי התירו וחזרו

אפיקטויזין. להקיש. שותה משקים ומקיא ולא לרפואה אלא להריק את מעיו שיוכל לאכול ולשתות [יא][כיוס] הרבה כדאמרי' בפרק חבית[יב]. ואע"ג דלא גזור בה משום שמיקת שממנין דהא לאו לרפואה היא אסור משום דמתקן גברא: **הכא לוריחיה.** והרי הוא כמי שמאכילו ומשקהו: **ניטול בה את הקוץ.** אלמא תקוני גברא במידי דלאו לרפואה דליכא משום שמיקת שממנין שרי: **פקיד.** הקוץ הזה אינו ממוצר בו אלא מופקד ונתון שם והוצאה זו אינו תיקון: **הכא לא פקיד.** ודמי לאלמלא שמסדרן ומכניסן למקום אחר: **מתני'** קנה של זיתים. לאחר מסיקתן נוכר בתעטן ושמנן מתאסף בתוכן ונוח לגלגת ויש לו קנה להפכן בו ולנדחן אם כמרו כל צרכן ומגיען לצית הכד: **אם יש קשר בראשו.** כעין פקק של קנה קולמוס: **מקבל טומאה.** דכלי הוא לפי שעב בראשו קלת: **ואם לאו.** לא דמי לכלי. וגגמ' מפרש לה: **גמ' ואמאי.** כי יש בו קשר בראשו הא מי נמי דקשר מעוי ליה מגא מיהו פשוטי כלי עץ הוא שאפילו אלול הוא אין אלגו עשוי לקבל כלום: **הופכו ורואה.** בחלל ראשו שמשתייר אם ע"י שהוא פקוק בקשר מן השמן הזב מן הזיתים ובודק בו אם הגיעו לעצור חז היא לו קבלה בחלל שלו ואם לאו שאין קשר בראשו אין השמן נראית אם מפני שאינו פקוק וכולו אלל הלכך לאו לקבל הוא עשוי והוי פשוטי כלי עץ וכין כך וכין כך ניטל בשבת דהא כלי הוא להפוך בו זיתים: **מתני' מסר הגדול.** מגירה גדולה שעשויה לקלוף קורות: **ויתד של מחרישה.** הוא כלי גדול העשוי כסכין שבו עושין חרץ של תלם המעמנה קולטר"ל בלע"ז. דהכך קביל עלייהו ומייחד להם מקום דלא חזו למלאכה אחרת: **גמ' אוכלא דקצרי.** כלי גמוסת העשוי כגפה נקבים נקבים והוא של כוסבים וגומבו על הבגדים ומזלף בו המים עליהן. וי"מ שמגמרין מוגמר מתחתיו והבגדים מוגמין עליו ומתגמרין דרך הנקבים: **חרבא דאושכפי.** סכין של לעגין: **וסכינא דאשכבתא.** סכין של בית המטולין שהקנדין מקנדין בו בשר: **חצינא.** דולויר"ל. כל הני קפדי עלייהו משום דמפגמי ומקצי להו בידים: **ג' כלים.** ומו לא ולקמן אמרינן דבימי נחמיה בן חכליה בבית שני גזרו על

מקצועַ של דבילה. לא מציב אלא כלים דלאו בני קיבול[א] דהא פשיטא דכוסות וקערות ולוזניות היו מטלטלין:

איתיביה אביי מדוכה. בשלמא לדידי מוקמינן לצורך מקומו וה"מ לשנויי כר' נחמיה כדאמר לעיל ואביי נמי הוה ידע דהא משני ליה דבה סבי לעיל אלא פריך לרבא אוֹלי יאמר תירוץ אחר ורבא לא בעי לשנויי כר' נחמיה דלית הלכתא כווותיה ורבה דמשני ליה כר' נחמיה משום דמשמע ליה אין מטלטלין אותם בשום ענין: **הכא** נמי מחמה לצל. והא דנקט לקנד עליו בשר אע"ג דלצורך גופו ומקומו נמי שרי לאשמעינן דאפילו בהא פליגי ב"ש ולא שרו מחמת שמחת יו"ט:

לא סידור קנים. אע"ג דאין שבות (א) במקדש[ב] כמה שבותים משום (ב) שאסרו במקדש (ג) שגזרו פעמים לצורך כי הכא בקנים ומקלות לפי שהיו מחלנים את השבת[ג]: (ד) **הרי היא** ככל הכלים. אע"ג דקודש הותרת כלים נשמע אינה לימוד: ככל הכלים ניטלין בשבת חוץ מן מסר הגדול ויתד של מחרישה מאי התירו וחזרו

אפיקטויזין. להקיש. שותה משקים ומקיא ולא לרפואה אלא להריק את מעיו שיוכל לאכול ולשתות [יא][כיוס] הרבה כדאמרי' בפרק חבית[יב]. ואע"ג דלא גזור בה משום שמיקת שממנין דהא לאו לרפואה היא אסור משום דמתקן גברא: **הכא לוריחיה.** והרי הוא כמי שמאכילו ומשקהו: **ניטול בה את הקוץ.** אלמא תקוני גברא במידי דלאו לרפואה דליכא משום שמיקת שממנין שרי: **פקיד.** הקוץ הזה אינו ממוצר בו אלא מופקד ונתון שם והוצאה זו אינו תיקון: **הכא לא פקיד.** ודמי לאלמלא שמסדרן ומכניסן למקום אחר: **מתני'** קנה של זיתים. לאחר מסיקתן נוכר בתעטן ושמנן מתאסף בתוכן ונוח לגלגת ויש לו קנה להפכן בו ולנדחן אם כמרו כל צרכן ומגיען לצית הכד: **אם יש קשר בראשו.** כעין פקק של קנה קולמוס: **מקבל טומאה.** דכלי הוא לפי שעב בראשו קלת: **ואם לאו.** לא דמי לכלי. וגגמ' מפרש לה: **גמ' ואמאי.** כי יש בו קשר בראשו הא מי נמי דקשר מעוי ליה מגא מיהו פשוטי כלי עץ הוא שאפילו אלול הוא אין אלגו עשוי לקבל כלום: **הופכו ורואה.** בחלל ראשו שמשתייר אם ע"י שהוא פקוק בקשר מן השמן הזב מן הזיתים ובודק בו אם הגיעו לעצור חז היא לו קבלה בחלל שלו ואם לאו שאין קשר בראשו אין השמן נראית אם מפני שאינו פקוק וכולו אלל הלכך לאו לקבל הוא עשוי והוי פשוטי כלי עץ וכין כך וכין כך ניטל בשבת דהא כלי הוא להפוך בו זיתים: **מתני' מסר הגדול.** מגירה גדולה שעשויה לקלוף קורות: **ויתד של מחרישה.** הוא כלי גדול העשוי כסכין שבו עושין חרץ של תלם המעמנה קולטר"ל בלע"ז. דהכך קביל עלייהו ומייחד להם מקום דלא חזו למלאכה אחרת: **גמ' אוכלא דקצרי.** כלי גמוסת העשוי כגפה נקבים נקבים והוא של כוסבים וגומבו על הבגדים ומזלף בו המים עליהן. וי"מ שמגמרין מוגמר מתחתיו והבגדים מוגמין עליו ומתגמרין דרך הנקבים: **חרבא דאושכפי.** סכין של לעגין: **וסכינא דאשכבתא.** סכין של בית המטולין שהקנדין מקנדין בו בשר: **חצינא.** דולויר"ל. כל הני קפדי עלייהו משום דמפגמי ומקצי להו בידים: **ג' כלים.** ומו לא ולקמן אמרינן דבימי נחמיה בן חכליה בבית שני גזרו על

ידו

ידו

מקצועַ של דבילה. אלמא מקצוע כלי בדול שחותכין בו דבילה. זוהמליסטרון, תרורד שמהפך בו הקדירה, כדתנן זומליסטרא שנוטל כפה טמיאה מפני המזלג

מקצוע קאמר אלא לדידן ממאי: **משנה זו.** לעיל בראשונה היו אומרין ג' כלים ומו לא משום שהוו מזלזלים בשבתות דכתיב בימים ההמה וגו': **קנים ומקלות כו'.** משניות הן כדמפרש ואזיל: **קודש הפרש כלים.** מנין האחרון שהותרו כולן לצורך גופן לגביי ולרבא אף לצורך מקומו: **לא סידור קנים.** שהיו נותנין במערכת לחם הפנים בין חלה לחלה להפריד ליכנס הרוח ביניהן אלא יתעפשו: **ולא נטילתן.** מן המערכה יטנה: **דוחה את השבת.** אלא נכנס בע"ש ונוטל הקנים ולמחר מסלק המערכה היטנה ומסדר החדשה בלא קנים ומלוגאי שבת נכנס ונותן הקנים ביניהן. זו נשמע קודש היתר מנין הראשון דהא מלאכתן להיתר וקאסר להו לצורך גופן: **מקנין דקין והלקין היו.** בעזרה בפסח שחל להיות י"ד בתוך:

יא א מיי' פכ"ז מהל' שבת הלכה ז:

יב ב מיי' פ"ח מהלכות כלים הלכה י:

יג ג מיי' שם פ"ג הל"ד:

יד ד ה מיי' פכ"ה מהל' שבת הלכה ט ע"ש לאיין סה טור ושו"ע סי"ח סימן שם סעיף ל:

טו ו מיי' שם הלכה ג טוש"ע שם סעיף ג ד:

טז ז מיי' פ"ח מהלכות תמידין ומוספין הלכה יפ:

יז ח מיי' פ"ח מהלכות ק"ש הלכה יד:

מוסף רש"י

ר' יוסי אומר כל הכלים ניטלין. ואפילו מלגאמן לאיסור (לקמן קנז.). חוץ מן המסר הגדול. מגירה שהיא לאומנין נקוץ בה עלים, ומוקלה מתמת מקרון מים הוא, שלא יתמכרו מריגים שהוא עשוי כסכין מלא פגימות (לקמן קנז.). ויתד של מחרישה. המוסר את הקרקע קולטר"ל בלע"ז (שם). ושורין. כ"ש וכ"ש שמלקו בעטלין את העלי לקבל עליו בשר ביו"ט, שאם קצב עליו בשר. שעשה לצורך שמחת יו"ט, שאסור לטלטלה. דהא דקאמר כ"ש משום שמחת יו"ט קאמר, אלמא משום דעלי מלגאמן לאיסור לכמיסת טרגים ועיסקי וקליפת עלים לגבד בהן עורות אסור (לעיל קכג.). מקלות דקין חלקין. מחולקין, מפולגים קלינמן (פסחים סד.).

מוסף תוספות

א. ואין משמשין אלא דברים אחרים. תוס' כלים. ב. (ש)[ן]איסור טלטול אינו אלא משום שבות. ריטב"ש. ג. בענין הוצאות שבת, הפריזו בגזירתם לגזור טלטול אף במקדש. ריטב"ש.

רב נסים גאון

בשעה שמהפך בו זיתים הופכו ורואה בו. בגמ' דבני מערבא גרסי דבי ר' יגאי אמרי קנה שהתקינו להפך בו זיתים כיצד הוא יודע, אם היה מלוכלך במשקה ידוע שנגמר מלאכת המעטן ואם לאו בידוע שלא נגמרה מלאכת המעטן. אמר לון ר' לא תני שמואל אלא להיות שולה בו את הזיתים. ומשום הכי אמרי דמקבל טומאה והואיל וכבלי קיבול דמי. **אמר רב נחמן האי אוכלא דקצרי כיתד של מחרישה דמי.** אוכלא דקצרי הוא כלי שדומה לדלעת ומנוקב הוא כולו נקבין ובו מולפין מים הכובסין על הבגדים ומשכחת לה בפרק כל ישראל יש להם חלק (סנהדרין צב) אמרו מנקבין אותו ככברה, אמר אביי כאוכלא דקצרי.

רבינו חננאל

אפיקטויזין בשבת כו'. ורבותינו הגאונים אמרו פי' אחר, ואנן כתבנו מה שקיבלנו מרבותינו. **קנה של זיתים וכו'.** ואמרינן אמאי פשוטי כלי עץ הוא ואין מקבלין טומאה. ומפרקינן תנא משמיה דר' נחמיה בשעה שמהפך בו את הזיתים הופכן ורואה בו. ולא פי' מה(ו) הוא רואה בו, אבל פורש בתלמוד א"י, קנה שהתקינו להיות בודק בו הזיתים כיצד הוא יודע, אם מלוכלך במשקה בידוע שנגמרה מלאכת המעטן, ואם לאו בידוע שלא נגמרה מלאכת המעטן, א"ל ר' מנא לא תני שמואל אלא להיות שולה בו הזיתים, כלומר יש בו בית קיבול. **אמר רב נחמן האי אוכלא** דקצרי, כיתד של מחרישה דאמי, ואסור לטלטלה. פי' אובלא, אבן גדולה שנותן הכובס עליה הזרעיה שרוצה ללבנה והיא שריה במים ומכה ומהפך ומכה, ועוד שורה ומכה. ואחרי שישלים [נ"א: שמשלים] שוטחה ומייבשה, ועוד חוזר ושורה אותה פעם אחר פעם עד שתתלבן היטב. רי"א כלי חרש מנוקב שכופין אותו ע"ג

מוסף רש"י

מקצוע של דבילה. מגירה שהיא לאומנין נקוץ בה עלים, ומוקלה מתמת מקרון מים הוא, שלא יתמכרו מריגים שהוא עשוי כסכין מלא פגימות (לקמן קנז.). ויתד של מחרישה. המוסר את הקרקע קולטר"ל בלע"ז (שם). ושורין. כ"ש וכ"ש שמלקו בעטלין את העלי לקבל עליו בשר ביו"ט, שאם קצב עליו בשר. שעשה לצורך שמחת יו"ט, שאסור לטלטלה. דהא דקאמר כ"ש משום שמחת יו"ט קאמר, אלמא משום דעלי מלגאמן לאיסור לכמיסת טרגים ועיסקי וקליפת עלים לגבד בהן עורות אסור (לעיל קכג.). מקלות דקין חלקין. מחולקין, מפולגים קלינמן (פסחים סד.).

תורה אור השלם

1 בִּימִים הָהֵמָּה רָאִיתִי בִיהוּדָה דֹּרְכֵים גָּתוֹת בַּשַּׁבָּת וּמְבִיאִים הָעֲרֵמוֹת וַעֲמָסִים עַל הַחֲמֹרִים וְאַף יַיִן עֲנָבִים וּתְאֵנִים וְכָל מַשָּׂא וּמְבִיאִים יְרוּשָׁלִַם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת וָאָעִיד בְּיוֹם מִכְרָם צָיִד: נחמיה יג טו

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה לא ומו' אשכחן בפרק. ע"ל דף קמו ע"ש תוס' ד"ה והמונח:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה לא ומו' אשכחן במקדש. ע"ל דף קמו ע"ש תוס' ד"ה והמונח:

לעזי רש"י

קולטר"א. קנקן של מחרשה (היתד הפולחת את הקרקע). דולויר"א [דולדייר"א]. מעצד (מעין גרזן).

רבינו חננאל (המשך)

גחלים ומקטרם בגפרית הכלים ללבנם. **אמר אביי חרבא דאשכפתא, וסכינא דאשכבתא וחצינא דנגרי כיתד של מחרישה דמו** ואסור לטלטלם. חרבא דאושכפי, אזמל של שקף מדתרגמינן עשה לך חרבות צורים, איזמלין חריפין. סכינא דאשכבתא, סכין המיוחדת לשחיטה בלבד. חצינא דנגרי, הוא גרזן, והוא המעצד של חרש. כיון דקפדי אפגמיהו קבע ליה מקום ומסיע דעתו מלעשות בהן מלאכה אחרת, הללו וכיוצא בהן שהן מוקצה מחמת חסרון כיס, אסור לטלטלן בשבת. הרי פורש בסוף פרק מי שהחשיך דכולהו הני היינו טעמא דאסירי משום דמוקצה מחמת חסרון כיס וניהו, ואפילו ר' שמעון מודה דתנן סתמא לדברי הכל כל הכלים ניטלין בשבת חוץ מן המסר הגדול ויתד של מחרישה. **מקצוע של דבילה,** כלי ברזל שחותכין בו דבילה. זומליסטרון, תרורד שמהפך בו הקדירה, כדתנן זומליסטרא שנוטל כפה טמיאה מפני המזלג

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

ידו על כתף חבירו ויד חבירו על כתיפו ותולה ומפשיט גלוסטרא דתנן[ו] א גגר שיש בראשו גלוסטרא ר' יהושע אומר שומטה מן פתח זה ותולה בחבירו בשבת ר' טרפון אומר הרי הוא ככל הכלים ומיטלטל בחצר מדוכה הא דאמרן אמר רבה ממאי דילמא לעולם אימא לך לאחר התרת כלים נשנו קנים טעמא מאי משום איעפושי בהאי פורתא לא מיעפש מקלות אפשר כר' אליעזר גלוסטרא כדרבי יגאי דאמר רבי יגאי בחצר שאינה מעורבת עסקינן רבי יהושע סבר תוך הפתח כלפנים דמי וקמטלטל מגא דבתים בחצר ור' טרפון סבר תוך הפתח כלחוץ דמי ומגא דחצר בחצר קא ממלטל מדוכה ר' נחמיה היא: **מתני'** ב כל הכלים ניטלין לצורך ושלא לצורך ג ר' נחמיה אומר אין ניטלין אלא לצורך: **גמ'** מאי לצורך ומאי שלא לצורך אמר ד רבה לצורך דבר שמלאכתו להיתר לצורך גופו שלא לצורך דבר שמלאכתו להיתר לצורך מקומו ודבר שמלאכתו לאיסור לצורך גופו אין לצורך מקומו לא ואתא רבי נחמיה למימר ואפילו דבר שמלאכתו להיתר לצורך גופו אין לצורך מקומו לא אמר ליה רבא לצורך מקומו שלא לצורך קרית ליה אלא אמר רבא ה לצורך דבר שמלאכתו להיתר בין לצורך גופו בין לצורך מקומו שלא לצורך ואפי' מחמה לצל ו ודבר שמלאכתו לאיסור לצורך גופו ולצורך מקומו אין מחמה לצל לא ואתא רבי נחמיה למימר ואפילו דבר שמלאכתו להיתר לצורך גופו ולצורך מקומו אין מחמה לצל לא יתיב רב ספרא ורב אחא בר הונא ורב הונא בר חנינא ויתבי וקאמרי לרבה אליבא דרבי נחמיה הני קערות היכי מטלטלינן אמר להו רב ספרא מידי דהוה אגרף של רעי אמר ליה אביי לרבה למר אליבא דרבי נחמיה הני קערות היכי מטלטלינן להו אמר ליה רב ספרא חברין תרגמה מידי דהוה אגרף של רעי איתיביה אביי לרבא ז מדוכה אם יש בה שום מטלטלין אותה ואם לאו אין מטלטלין אותה הכא במאי עסקינן מחמה לצל איתיביה ח ושוין שאם קיצב עליו בשר שאסור לטלטלו הכא נמי מחמה לצל והא דתנן ט אין סומכין את הקדירה בבקעת וכן בדלת והא בקעת דביום טוב דבר שמלאכתו להיתר הוא אלמא דבר שמלאכתו להיתר בין לצורך גופו בין לצורך מקומו אסור התם י מאי טעמא כיון דבשבת דבר שמלאכתו לאיסור הוא גזירה יו"ט אטו שבת וכי תימא שבת גופיה תישתרי דהא דבר שמלאכתו לאיסור לצורך גופו ולצורך מקומו שרי יא הני מילי היכא דאיכא תורת כלי עליו היכא דליכא תורת כלי עליו לא יב ומי גזרינן והתנן יג משילין פירות דרך ארובה ביום טוב יד אבל לא בשבת ומי לא גזרינן והתנן טו אין בין יו"ט לשבת אלא אוכל נפש בלבד אמר רב יוסף לא קשיא הא ר' אליעזר הא רבי יהושע טז דתניא אותו ואת בנו שנפלו לבור ר' אליעזר אומר מעלה את הראשון על מנת לשוחטו ושוחטו והשני עושה לו פרנסה במקומו בשביל שלא ימות ר' יהושע אומר מעלה את הראשון על מנת לשוחטו ואינו שוחטו ומערים ומעלה את השני רצה זה שוחט רצה זה שוחט יז ממאי דילמא עד כאן לא קאמר ר' אליעזר התם אלא דאפשר לפרנסה אבל היכא דלא אפשר לפרנסה לא אי נמי עד כאן לא קאמר רבי יהושע התם דאפשר בהערמה אבל היכא דלא אפשר בהערמה לא אלא אמר רב פפא לא קשיא הא בית שמאי הא בית הלל דתנן בית שמאי אומרים אין

הא ר"א. הסיא דאין בין[א] אע"ג[ב] דבפ"ק דמגילה (דף ז:) דייקינן עלה הא לענין מכשירי אוכל נפש זה וזה שוין וקאמר מתני' דלא כרבי יהודה[ג] ור"א סבירא ליה כר"י ועדיפא מדרבי יהודה כדאמר בריש מולין (לקמן דף קלו:) איכא למימר דההוא תנא סבר לה כוותיה בחדא[ד] דגזרינן י"ט אטו שבת ופליג עליה במכשירין ועוד יש לומר דאין בין דפ"ק דמגילה מיילי במילי דאומייתא ואין בין דהכא היינו דתנן במשילין (פיאה ד' לו:) דמיילי במילי דשבת ואינו מענין אחד תדע דהכי פריך עלה בפ' משילין כדפריך הכא בשמעתא ולא פריך בפ"ק דמגילה והא דדייק התם הא לענין מכשירין זה וזה שוין לא דייק בפרק משילין: הא

ומונעין בו דלת. **שומטה מפתח זה ותולה בחבירו.** ולא"ג לצרוך לגופו לתלותו בחבירו ולנועלה בו שומטו ע"י גרירה אבל טלטול גמור לא ואע"פ שמלאכתו להיתר לא שרי ליה לצורך גופו: **מדוכה הא דאמרן.** לעיל [קכג:] אע"ג דשייה רבא לעיל ממחה לצל ואבי שייה לצורך מקומו שיעורי דמיקי מינהו אלא קודם התרת כלים נשנו: **קנים טעמא מאי.** מסדרין אותם במערכה: **משום איעפושי.** דלא סמכינן אמיפא ומשום ההוא פורתא שיעשנה מתעכבת בלא קנים מלילי שבת לשבת והמדשה משבת למו"ש לא מיעפשי: **כדר"א.** מגיה ידו על כתף חבירו: **שאינה מעורבת.** שהרבה בתים פתוחים לה ולא עירבו דכלים ששבתו בבתים אסור להוציאן לחצר וששבתו בחצר מותר לטלטלן בחצר שהחצר כולו רשות לעצמו הוא והבתים מיוחדים לכל אים בימו: **תוך הפתח.** שנטל הנגר מסס: **וקא מטלטל מגא דבתים בחצר.** הלכך שומטה אין דטלטול מן הלר היא אבל טלטול גמור לא: **מדוכה רבי נחמיה היא.** דלמר ב בעירובין (דף לה.) אפילו עלים ואפי' תבוזה אין ניטלין אלא לצורך תשמיש המיוחד: **מתני'** ה"ג בתמיהין **כל הכלים ניטלין לצורך זו:** **גמ' מאי לצורך ומאי שלא לצורך אמר רבה זו.** לצורך דברי תנא קמא היינו דבר שמלאכתו להיתר ומטלטלו לצורך גופו: **שלא לצורך דבר שמלאכתו להיתר.** ומטלטלו אלא לצורך גופו אבל צריך למקומו: **ודבר שמלאכתו לאיסור לצורך גופו.** הוא דאיתמרא אם צריך לו למלאכת היתר אבל שלא לצורך גופו ואע"ג דצריך למקומו לא. ורבה לטעמיה דאמר לעיל (דף קכג:) גבי קורנס של נפחים נמי מותר לצורך גופו: **א"ל רבא זו, אלא אמר זו.** ולרבא דמוקי אליבא דרבי נחמיה דלצורך גופו ולצורך מקומו מותר ע"כ האי לצורך גופו כגון שזה התשמיש מיוחד לו דתניא לקמן בפרק חבית (דף קמו.) רבי נחמיה אומר אפילו תבוזה ואפילו עלים אין ניטלין אלא לצורך תשמישן ודוקא מקומו נמי דרבא כלצורך גופו ותשמישו דמי ולרבה צורך גופו הוא דשרי רבי נחמיה ודוקא לתשמיש המיוחד לו ובין לרבה ובין לרבא דוקא דבר שמלאכתו להיתר אבל דבר שמלאכתו לאיסור אפילו לצורך גופו לא שרי רבי נחמיה דהאי צורך גופו לאו תשמיש המיוחד לו הוא דהא מיוחד למלאכת איסור: **לרבה אליבא דרבי נחמיה.** דאמר דבר שמלאכתו להיתר לצורך מקומו לא: **הני קערות.** לאחר אכילה היכי מטלטלי להו לסלקן מלפניו: **ואם לאו אין מטלטלין אותה.** בשלמא לרבה כגון דאין צריך לגופה ו[אלא למקומה] אלא לדיך אמאי: **וכן בדלת.** אוקימנא במסכת ביצה ה וכן הדלת אין סומכין בבקעת. וביו"ט קיימי: **והא בקעת ביו"ט מלאכה להיתר היא.** להסקה חזי וקיימא וקאסר לטלטלה לצורך גופו ומלאכה אחרת וכל שכן לצורך מקומה: ומשני **התם** (ו) **טעמא דיון דבשבת.** אסור דהא בקעת בשבת מלאכתה לאיסור היא ביום טוב נמי אסור גזירה י"ט אטו שבת: **משילין פירות דרך ארובה ביום טוב.** בהדיא תנן אבל לא בשבת. פירות השבוחים על הגג לייבשן ולאה גשמים ממשמשים ובאין משילין לארן דרך ארובה הגג דלא טריחא מילתא דנופלין מאליהן. אלמא דלא גזרינן. ופרכינן ומי לא גזרינן והתנן אין בין יו': **לא קשיא הא.** דתנן משילין דשרי טירחא ביו"ט משום איבוד ממון רבי יהושע היא שסתיר להעלות בהמה בהערמה מן הבור: **והא.** דתנן אין בין יו' ר"א היא: **דאפשר בהערמה.** דמיחזי כמאן דעביד לצורך יו"ט אבל גבי משילין דליכא הערמה לדמויי להתירא לא: אין

ו) כלים פי"ח מ"ד [ופס ליתא להך מיתא גבר שים כולהון], **ב)** [לעיל לו. וש"ק], **ג)** [גי' הרי"ף והרא"ש אמיץ], **ד)** [לעיל קכב. קכג:], **ה)** [שם: ופיאה יח.], **ו)** ביצה נב:, **ז)** ביצה לה: [לו., **ח)** לקמן קלו: ביצה כח. לו: מגילה ז:; [תוספתא דמגילה פ"פ], **ט)** ביצה לו. [תוספתא ביצה פ"ג], **י)** [ביצה לו. ע"ש], **כ)** [לקמן קמו.], **ל)** [רש"ל], **מ)** [דף נב.].

הגהות הב"ח

(א) גמ' התם היינו טעמא כיון דבשבת: **(ב)** רש"י ד"ה ומתני התם היינו טעמא:

גליון הש"ס

גמ' ומי גזרינן והתנן משילין. ע"ל דף כג ע"ב תוספות ד"ה גזירה:

רבינו חננאל

ועל כתף חבירו לתלות הפסח בו ולהפשיטו. וכן גלוסטרא, היא משנה בכלים פרק י"א שאסר ר' יהושע לטלטלה בשבת. תוספתא בכלים בתחילת בבא מציעא קלוסטרא ר' טרפון מטמא וחכמים מטהרין. ברוריה אמרה שומטה פתחה זו ותולה בחבירו בשבת. כשנאמרו דברים לפני ר' יהושע אמר יפה אמרה ברוריה. והוא בענין הזה בעירובין בסופו. **מדוכה** זו שאמרנו למעלה, אילו כולן כלים הן וקודם התרת כלים נשנו אסור לטלטלן בשבת. **ו)**אבל אחר התרת כלים מותרין הן. וחלק רבא על רבי אלעזר ואמר דלמא אחר התרת כלים נישנו ואסורין הן לעולם, ודבריו פשוטין הן. **[מתני'] כל הכלים הניטלין לצורך,** ניטלין לצורך ושלא לצורך כו'. פירש (רבא) [רבה] משנה זו, לצורך דבר שמלאכתו להיתר, כגון קערות וכוסות וכדומה להן שמותר לכתחילה לטלטלן לאכול ולשתות בהן, הללו מותרין לטלטלן בין לצורך גופו לאכול בהן, בין לצורך מקומו לפנותן כדי לישב במקומן. דבר שמלאכתו לאיסור, כגון קורנס של נפחים וכדומה לו, לצורך גופו לאכל בהן (מותר) [כגון] לפצוע בו אגוזין מותר, אבל לצורך מקומן אסור. ורבי נחמיה אמר אפילו דבר שמלאכתו להיתר, כגון קערות וכדומה להן, לצורך גופו לאכול בהן מותר, אבל אחר שיאכל בהן אסור לטלטלן [לצורך] מקומן. ועל זה הקשה ליה אביי לרבה, למר אליבא דר' נחמיה הני קערות, כלומר שאינו מטלטלן אלא לצורך אכילה בהן, אחר שיאכל אדם, היאך מטלטלן ומסלקן מן [נ"א: מעל] השולחן. והשיבו לו כבר נתקשה זה לרב ספרא חברין, ופירק מידי דהוה אגרף של רעי שמותר לטלטל לדברי הכל, דתניא בתוספתא גרף של רעי ושל מימי רגלים נוטלן ושופכן וכו'. ובזמן שאמר רבה דברים הללו השיבו (רבה) [רבא] לצורך מקומו

שלא לצורך קרית ליה. אלא אמר [רבא] לצורך דבר שמלאכתו להיתר בין לצורך מקומו, שלא לצורך אפילו מחמה לצל, ודבר שמלאכתו לאיסור לצורך גופו ולצורך מקומו אין מחמה לצל לא. ואתא ר' נחמיה למימר דאפילו דבר שמלאכתו להיתר לצורך גופו ולצורך מקומו אין, מחמה לצל לא. **מותיב** אביי (לרבה) [לרבא] לדיוק דאמרת דבר שמלאכתו לאיסור אפילו לצורך מקומו מטלטל, והרי מדוכה שאינה מטלטלת אלא לצורך גופה אם יש בה שום, אבל אין בה שום לצורך מקומה אסור לטלטלו. **ופירק** ליה הכא במאי עסקינן בשצריך לטלטלה, להסירה מן החמה שלא תיבקע ולהניחה בצל. וכן שאר השמושה כולה פשוטה היא. **והלכתא** כרבנן וכדמוקים לה (רבה) [רבא] דהכין סוגיא דשמעתא כולה.

ו) דבני רבינו כמות שסם אין לסם הנבוא וגרלה דע"ל אבל רבה אמר דלאחר התרת כלים וכו'.

מוסף רש"י

אין סומכין את הקדרה בבקעת. קפבר לא נתנו עצים אלא להסקה לפיכך מוקצין הן אבל כל שמשים [ביצה לב:]. **משילין פירות דרך ארובה.** מי שם לו מטין ושעורין שומחין על גגו לתמיגם ולאה גשמים ממשמשין ובאין, המיגו לו לעורות ולהשליך דרך ארובה שבגג והן עטלין לארץ דליכא טרחא יתירה, ודוקא מרובה דבל מרובה מלמעלה למטה היא בתקרת הגג אבל תלון כגון גג שמוקף מחיצה ותלון בתוכו וצריך להגביהו עד התלון ולהשליכו לא טרחינן [ביצה לח:]. **אין בין יו"ט לשבת.** לחיות מותר לכתחילה ביו"ט מה שאסור בשבת, אבל לענין שוטין יש הרבה, שזה בפקילה ובכלת חוב בגלוי גרילא [מגילה ז:]. **אותו ואת בנו שנפלו לבור.** ביו"ע, ותלן שניהם לחויים לשחיטה ביום אחד [לעיל קיז: וכנו"ר ביצה לז.]. **ואינו שוחטו.** שמוא לו עלילה שמא תבנו שמן ממנו [לעיל קיז:]. **דאפשר בהערמה.** דלא מוכחא מילתא לגלגלת ממנו מכון, דהכולא אומר הראשון שהעלה כמוס הוא והשני יפה הימנו [ביצה לז.]. **אבל היכא דלא אפשר בהערמה.** דהכל יודעין שלא יעלם ואינו עושה אלא לשניל, ומלגלין כאיסור יו"ט [שם].

מוסף תוספות

א. י"ט לשבת, כר' אליעזר. תוס' הרא"ש. ב. דר' אליעזר גופיה ליה ליה ההיא משנה. תוס' הרא"ש. ג. דר' יהודה שרי אפי' מכשירי אוכל נפש דיו"ט היכא דאי [א]פשר לעשותן מעיו"ט. תוס' הרא"ש. ד. בההיא דאותו ואת בנו. תוס' הרא"ש.

יח א מיי' פכ"ו מהלכות שבת הלכה ט סמג לאוין סה טוש"ע או"ח סימן שיג סעיף ג:

יט ב ג מיי' פכ"ה שם הלכה ג סמג שם טוש"ע או"ח סימן שח סעיף ד:

כ ד מיי' שם טוש"ע שם סעיף ג:

כא ה מיי' פ"ל מהלכות יו"ט הלכה יא טור שו"ע או"ח סימן תקב סעיף ג:

כב ו מיי' פכ"ה מהל' שבת הלכה ו טוש"ע או"ח סימן שח סעיף ז:

כג ז מיי' פ"ה מהלכות יו"ט הלכה ה טור שו"ע או"ח סימן תקכא סעיף ג:

כד ח טוש"ע או"ח סימן שלח סעיף ז:

כה ט מיי' פ"ל מהלכות יו"ט הלכה ל סמג לאוין עח טוש"ע או"ח סימן תלה סעיף ג:

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ה. וגשל, © כל הזכויות שמורות

אין מוציאין. הוצאה שלא לצורך דלא אישתרי לכתחילה ביו"ט טפי מבשבת אלא אוכל נפש. והך דמשלין ב"ה: **עלעול מי שמעת להו.** דמשוי יו"ט לשבת: **עלעול לאו לורך הוצאה.** בתמיה. הלכך אי מזלזלת בעלעול מזלזלת בהוצאה: **להא דרבא.** דאמר לורך מקומו כלורך גופו: **מר.** פוסו"ל: **אלא יגבב.** דומיא דמחמה לגל ואסור בדבר שמלאכתו לאיסור: **שופא.** (ב) מלוהה: **לאו למימרא הו.** דהדיא ליתיב עלה לאו משום למימרא דהאי דשרי לעלעולי משום לורך גופו הוא: **שקילו שופא מקמיה דהנא.** דניחוט על מקומה קאמר ולורך מקומה הוא דהוה: **מחמה לגל הוה.** במקום הרע לה היתה ואי לאו דפרים בהדיא ליתיב עלה מאן דחזי סבר דמחמה לגל שרי ולמקומה לא היה לריך דלימא שיבא במקומה: **בי סדיוקא.** כרים של לבד שקורין פילטר"א: **בי שמשי.** בחמה: **אמר ליה שרי.** רבא לעעמיה דאמר [נ"א] דבר שמלאכתו להיתר אף מחמה לגל מותר: **אית לי אחריני.** איני לריך לגופו: **דרבנה סבירא לך.** דאמר מחמה לגל אסור. והלכה כרבא דאמר דבר שמלאכתו להיתר שרי לגמרי והבר שמלאכתו לאיסור לצורך גופו ומקומו מותר ממחה לגל ולגל אגבב אסור: **מכבדום.** אישקוב"א שמכבדים בהן את הסולמן: **של מילאה.** (ג) בגדים לבבד שולמן שמלאכתו להיתר: **של סמרב.** בעין שלו לבבד את הבית דאסור משום אשוויי גומות דמודה רבי שמעון (ד) בפסיק ריפיה ולא יתות: **לצורך גופו.** למלאכת היתר: **אלא מחמה לגל בהא לימא רבי אלעזר אף של סמרב.** דבר שמלאכתו לאיסור ליבא מאן דאמר מחמה לגל: **וכן אמר רבי אלעזר.** של מילאה מותר של תמרה אסור ממחה לגל: **מתני' מעין מלאכה.** סוס מלאכה ואפי' איבה מעין הלאשונה: **לצוק לתוכה מקפה.** עבה דומיא דעיסה מעובבת במים: **גמ' הואיל ומוכנין על גבי אביהן.** כשבבבו היום: **מסיקין בכלים.** ביו"ט שהבי לאוין לטלטל ויטלטלם ויתנם לתוך האור: **ואין מסיקין בשברי כלים.** דהוו להו מוקלין ולא חזו לטלטול: **עליה בעלמא נינהו.** דהא מאתמול לשהקה קיימי: **וקתני אין מסיקין.** ולא אמרינן מוכנין היו אגב אביהן אלא אמרינן נולד נינהו ואסירי: **מר סבר מוכן הוא.** כיון דרלאי לשוס מלאכה. ומר סבר נולד הוה דמאתמול לאו להבי מלאכה הוה קאי אלבר מעין מלאכתו בעינן: **הא רבי יהודה.** מסיקין בכלים ואין מסיקין בשברי כלים דאית ליה מוקלה. ומר סבר נולד הוה דמאתמול לאו להבי מלאכה הוה קאי אלבר מעין מלאכתו בעינן: **הא רבי שמעון.** דלית ליה מוקלה ולית ליה נולד: **והא.** דתניא אף בכלים אין מסיקין: **רבי נחמיה היא.** דאמר אין כלי ניטל אלא לצורך תשמישו. ומפרש במסכת יו"ט פרק המביא

הא רבי נחמיה. דסבירא ליה דאין כלי ניטל אלא לצורך תשמישו הרגיל בחול כדמפרש בפרק במה מדליקין (לעיל דף לו.). והאי נמי אין רגיל בחול לצרוף אותו: **ורבא אמר אפילו ברה"ר.** ודהני דנשברו בע"ש קאמר דאי בנשברו בשבת האמר בפרק נוטל (לקמן דף קמב:) לרבא אית ליה מוקלה וכל שכן נולד: אין מוציאין את הקטן ואת הלולב ואת ספר תורה לרה"ר ובית הלל אמתירין אימר דשמעת להו לבית שמאי הוצאה בטלטול מי שמעת להו וטלטלת גופיה לאו משום הוצאה היא: ואף רב סבר לה להא דרבא דאמר רב מר שלא יגנב זהו בטלטול שלא לצורך ואסור בטמא שלא יגנב אבל לצורך גופו ולצורך מקומו מותר אני והא רב כהנא איקלע לבי רב ואמר אייתו ליה שותא לכהנא ליתיב עליה לאו למימרא דדבר שמלאכתו לאיסור לצורך גופו אין לצורך מקומו לא הכי אמר להו שקולו שותא מקמי כהנא ואי בעית אימא התם מחמה לצל הוה רב מרי בר רחל הוה ליה ההיא בי סדיותא בשמשא אתא לקמיה דרבא אמר ליה מהו לטלטולינהו אמר ליה שרי אית לי אחרינא חזו לאורחין אית לי נמי לאורחים אמר ליה גלית אדעתיך דרברבה סבירא לך לכולי עלמא שרי לדידך אסיר אמר רבי אבא אמר רבי חייא בר אשי אמר רב מכבדות של מילתא מותר לטלטלן בשבת אבל של תמרה לא רבי אלעזר אומר אף של תמרה במאי עסקינן אילימא לצורך גופו ולצורך מקומו בהא לימא רב של תמרה לא והא רב כרבא סבירא ליה אלא מחמה לצל בהא לימא ר' אלעזר אף של תמרה לעולם מחמה לצל אימא וכן אמר רבי אלעזר: **מתני' כל הכלים** הניטלין בשבת שבריהן ניטלין עמהן ובלבד שיהו עושין מעין מלאכה שברי עריבה לכסות בהן את פי החבית שברי זכוכית לכסות בהן את פי הפך רבי יהודה אומר בלבד שיהו עושין מעין מלאכתן שברי עריבה לצוק לתוכן מקפה ושל זכוכית לצוק לתוכן שמן: **גמ' אמר** רב יהודה אמר שמואל מחלוקת שנשברו בשבת דמר סבר מעין מלאכתן אין מעין מלאכה אחרת לא ומר סבר אפילו מעין מלאכה אחרת אבל נשברו בשבת דברי הכל מותרין הואיל ומוכנין על גבי אביהן מותר מותיב רב זוטראי מסיקין בכלים ואין מסיקין בשברי כלים דנשברו אימת אילימא דנשברו מערב יום טוב עצים בעלמא נינהו אלא לאו ביום טוב וקתני מסיקין בכלים ואין מסיקין בשברי כלים אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב יהודה אמר שמואל מחלוקת שנשברו בשבת דמר סבר מוכן הוא ומר סבר נולד הוא אבל מערב שבת דברי הכל מותרין הואיל והוכנו למלאכה מבעוד יום תני חדא מסיקין בכלים ואין מסיקין בשברי כלים ותניא אידך כשם שמסיקין בכלים כך מסיקין בשברי כלים ותניא אידך אין מסיקין לא בכלים ולא בשברי כלים הא רבי יהודה הא רבי שמעון הא רבי נחמיה אמר רב נחמן הני ליבני דאישתיור מבנייא שרי לטלטלינהו דחזו למיזגא עלייהו שרגינהו ודאי אקצינהו אמר רב נחמן אמר שמואל חרס קטנה מותר לטלטל בחצר אבל בכרמלית לא ורב נחמן דידיה אמר אפילו בכרמלית אבל ברה"ר לא ורבא אמר יאפילו ברה"ר ואזדא רבא לטעמיה דרבא הוה קאזיל בריתקא דמחוזא אתווסאי מסאניה טינא אתא שמעיה שקל חספא וקא מכפר ליה רמו ביה רבנן קלא אמר לא מיסתייא דלא גמירי מיגמר נמי מגמרי אילו בחצר הואי מי לא הוה חזיא לכסויי ביה מנא הכא נמי חזיא לדידי אמר רב יהודה אמר שמואל מגופת חבית שנכתתה (ה) מותר לטלטל בשבת תניא נמי הכי (ו) מגופה שנכתתה היא ושבריה מותר לטלטלה בשבת ולא (ז) יספות ממנה שבר לכסות בה את הכלי ולסמוך בה כרעי המטה ואם זרקה באשפה אסור מתקיף לה רב פפא אלא מעתה זריק ליה לגלימיה ה"נ דאסור (ח) אלא אמר רב פפא אם

ומהשתא לא קיימי לבנין אלא ליבב עליהם ותורת כלי עליהם: **שרגינהו.** אי סדרן זו על זו ודאי אקצינהו לצורך בנין אחר: **נחלר.** דשכיחי בה כלים שהתקם הזה לאוי לה להם לכיסוי ותורת כלי עליו: **אבל לא בכרמלית.** אפי' בתוך ד' אמות דלא שכיחי בה מאני ולא חזי לכסויי: **אפילו בכרמלית.** הואיל ולאו הכי"ל הוא שכיחי דאזלי ויתבי התם וחזי לכסות בו רוק: **ורבא אמר אף ברה"ר.** כיון דבאחר כלי הוא בעלמא נמי לא פקע שם כלי מיניה: **בריפקא.** שם רה"ר: **איפוואסי מסאניה טינא.** נתלכלך מנעלו בטיט: **כפר ליה.** מקנחו: **אמר רבא לא מספייה דלא גמירי.** מה אסור מה מותר: **אלא מיגמר נמי מגמרי.** מלמדין שיבוש שכיבש לאחרים: **לדידי.** לקיומו ואע"ג דלא שכיח הרי שם כלי עליו באחר: **שנתכתתה.** (ד) **מגופה.** של חבית שנתכתתה החבית: **היא.** המגופה: **ושבריה.** של חבית ניטלין בשבת דחזו לכיסוי מנא: **לא יספות.** (ה) יתקן להתיר בליטותיו ועוקליו בשבת דעביד כלי והוי מכה בפטיש: **ואם זרק.** מגופה זו לאשפה בטלה ממותרת כלי: **זריקה לגלימיה.** בשבת לאשפה בטלה ס"ל דאסור לטלטולי:

מבעוד

אומר ובלבד שיהו עושין מעין מלאכתן כו'. פי' מקפה, מרק. **בא** רב יהודה משמיה דשמואל להעמיד מחלוקת ר' יהודה ות"ק כשנשברו מע"ש. ולא עמד אלא כשנשברו בשבת, דת"ק סבר מוכן הוא, ור' יהודה סבר מעין מלאכה אחרת כנולד הוא כדמפרש בגמרא דהכל שוחטין. אבל מע"ש דברי הכל מותרין ואפילו לר' יהודה, הואיל והוכנו למלאכה אחרת מבעוד יום ואינו כנולד בשבת. וקיי"ל כרבנן וכלישנא בתרא דשמואל, בין נשברו בשבת בין נשברו מע"ש, מעין מלאכה סגיא. **תני** חדא מסיקין בכלים ואין מסיקין בשברי כלים. פרוש בקעת, שברי עצים שמסיקין בהן כדכתיב ויבקע עצי עולה. **ותניא** אידך כשם שמסיקין בכלים כך מסיקין בשברי כלים, **ותניא** אידך אין מסיקין לא בכלים ולא בשברי כלים. לא קשיא הא

כו' **א** מיי' פ"ז מהלכות יו"ט הלכה ד סמג לאוין עה טוש"ע ח"ח סימן תקיח סעיף ח:

כו ב מיי' שבת הלכה ג סמג לאוין שם טוש"ע ח"ח סימן שח סעיף ג:

כח ג מיי' פכ"ו שם הלכה ג סמג שם טוש"ע שם סעיף מט:

כט ד מיי' שבת הלכה יב סמג שם טוש"ע ח"ח סימן שח סעיף ו:

ל ה מיי' פכ"ו שם הלכה ג טוש"ע ח"ח סימן שח סעיף ז:

לא ו ז ח מיי' שם הל' ג טוש"ע שם סעיף ז:

הגהות הגר"א

[א] גמ' לעולם מחמה לגל. נ"ע גי' הגאונים וי"ל כר"ש סבירא ליה דדבר שאין מתכוין מותר:

מוסף רש"י

אין מוציאין את הקטן. כל מילי דלאו לורך אכילה (ביצה יב.) אלא אתריה הוצאה אלא לצורך ובני עלעול שלא לצורך נמי מזיגין ואפילו בני הספד ממון, ולב"ה דאמר הוצאה שלא לצורך מותרת מה"ת, בעלעול נמי לא מזיב רבנן (שם לז.). **ובלבד שיהו** עושין מעין מלאכה. שהתם מותר כלי עליהם (שם) כלומר אע"פ שאין לאוייה למלאכה ממש אלא לכסוי בעלמא (שם). מעין מלאכתן. הרלשונה (שם). מקפה. תבשיל עב, דהייט מעין עיסה (שם). **מסיקין בכלים.** דבני עלעול נמי ניכו ומעלעלין נמי להסיקן (ביצה לב. ולעיל כח:). **ואין מסיקין בשברי כלים.** שנשברו בו ביום, דהוו להו עולל (לעיל כח: ולקמן קמב.) דהשתא לא חזי לעלעול, ואי מעוס דחזו לסקה, אתמול לא להבי קיימא (ביצה לב.). **כך מסיקין בשברי כלים.** דלית להו מוקלה (שם). **לא בכלים.** דאין ניטלין אלא לצורך תשמישן, וכ"ש בשברי כלים דעולל הוא (שם). **דאישתיור מבנייא.** שנשתייריו לו לאחר שגמר בניינו (ביצה לא:).

רבינו חננאל

וזה שאמר רב שקולו שיתא מקמי כהנא, פי' שיתא, שרתא, והיא קורה כדמתרגמינן בצל קורתי, בטלל שירותי. רי"א חבילה. ריי"א רשת, כדכתיב ויפרשו עליו גרום בשחתם נתפש, ושיתא היא שחתא. פי' מכבדת, מטאטא שמכבדין הבית בהן. **הנהו בי סדווותא,** פי' כסתות, והוא כגון כרים וכסתות. **מתני' כל הכלים הניטלין בשבת שבריהן ניטלין [עמהן] ובלבד שהיו עושין מעין מלאכה וכו'.** ר' יהודה

הגהות הב"ח

(א) גמ' אמר שמואל מגופת חבית שנכתתה היא ושבריה מותר וכו' מגופת חבית שנכתתה: **(ב)** רש"י ד"ה שוחא מלוה. נ"ב וכן פי' בעל המאור על הבוא שוחא דהוו מנלו עלה בי מרי דפ' הנחל ומתכל דף קיח אבל הכא פי' כמו שביתא דהייטו קורה כמו הבוא שביתא דבי ר' פדת דפ' המולא תפילין דף קב ע"ב: **(ג)** ד"ה של מילאה של בגדים הכ"ל ותא"כ מ"ה מותר לכבד בהן השלחן: **(ד)** ד"ה שנכתתה החבית (מגופה וכו' החבית) תא"מ וכ"כ ס"ל אין זה: **(ה)** ד"ה לא יספות לא יתקן להסיר:

לעזי רש"י

פושו"ר [פושורי"ר]. מכוש.
פילטר"א [פילטרי"ש]. לבד.
אישקוב"א [אישקובי"ש]. מטאטא.

רב נסים גאון

הא ר' יהודה והא ר' שמעון והא ר' נחמיה. דברי ר' יהודה ור"ש בפרק במה מדליקין (דף כט) אמר רב יהודה אמר רב מסיקין בכלים ואין מסיקין בשברי כלים דברי ר' יהודה ור' שמעון מתיר. ודברי ר' נחמיה הן שנאמרו כן במשנה ר' נחמיה אומר אין ניטלין אלא לצורך, וכמו שתירץ רבא ואמר ואתא ר' נחמיה למימר אפילו דבר שמלאכתו להיתר לצורך גופו ולצורך מקומו אין אבל מחמה לצל לא. ובתוספתא (פפ"ו) ר' נחמיה אומר אפילו טליתו ואפילו תרווד אין ניטלין אלא לצורך. בברייתא שנאמר בה אין מסיקין לא בכלים ולא בשברי כלים הן דברי ר' נחמיה. ובמס' יו"ט בפרק המביא כדי יין (דף לב) הזכירו עוד זה הדבר ואמרו תרי תנאי ואליבא דר' נחמיה. בלומר קצת התנאים סוברין כי ר' (יהודה) [נחמיה] שאני ליה בין שבות שבת לשבות יום טוב.

רבינו חננאל (המשך)

ר' יהודה הא ר"ש הא ר' נחמיה. הא דתני אין מסיקין בשברי כלים, ר' יהודה דמתניתין היא דחשיב שברי כלים בנולד. והא דתני מסיקין בזה ובזה, ר"ש היא דלית ליה מוקצה, ומיפרשא בגמרא דבמה מדליקין. והא דתני אין מסיקין לא בזה ולא בזה, ר' נחמיה היא דאמר אין כלי ניטל אלא לצורך תשמישו. ומפרש

(ו) ביצה יב. לז., **(ז)** [ביצה לז. ע"ש ובפרש"י שם], **(ח)** ס"ל אמנו עלעול לאו לורך הוצאה היא, **(ט)** [נ"ר הרי"ף והגה"מ דמקיין], **(י)** [ע"ז נח:], **(יא)** חולין יד:, **(יב)** לעיל מח: כנו. לקמן קמב. ביצה לב., **(יג)** ביצה שם, **(יד)** [פוסקי פס"ין], **(טו)** [ערוך בערך ספת פי' לא יתמוך. פי' אחר לא יתכר], **(טז)** [לעיל עה.],

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

מבעוד יום. גלי דעתיה מאתמול דלאו מגת הוא: **קרומיות של מחצלת.** שנפרדו מן מחצלת יפה: **כר המדורי אסברא לי.** כר המדורי פירש לי טעמו של דבר: **לכסות בה עפרא.** העומד לכסות בו לוחה. מ"ר אלא יעלה האבק: **שירי פרוזמיות.** טליתות כדאמר

אם זרקה מבעוד יום דעדיף מאלא מעתה זרק לגלימא מבעוד יום דכיון דלא היה מוכן מבעו"י ליכא לדמויי לגלימי: **מחצלת** גופה למאי חזיא. לרווחא דמילתא מפרש הכי אע"ג דלא בעי מעין מלאכה דאמר רב נחמן לעיל מרס קטנה מותר לטלטלה בחלר משום דחזיא לכסויי בה מגת:

הרי הן בכל הכלים הניטלין בחצר. לאו דוקא בחלר לרב נחמן ולרבא דשרו בכרמלית ורה"ר[א]:

בשעושין מעין מלאכתן. עושין מעין מלאכתן. והא דנקט תנור יתן דשברי תנור מדש אין רואין לכלוס:

בשברי דהאי תנור קמיפלגי. לפי מיכון זה תמיה הא דנקט תנור יתן דהיסק לאשון פליגי:

כמאן כר' אליעזר בן יעקב. ה"ה דה"מ למימר כרבי יוסי[ב] דשרי לקמן[ג] לטלטל כלים שאין להם בית אחיזה[ד] בכלי דחברינהו בארעא[ד] אלא[ה] משום דמשגח ר' אליעזר בן יעקב קב ונקי:

ואזדו אם זרקה מבעוד יום לאשפה אסורה אמר בר המדורי אמר שמואל [א]קרומיות של מחצלת מותר לטלטלה בשבת מ"ט אמר רבא בר המדורי אסברא לי מחצלת גופא למאי חזיא לכסויי ביה עפרא הני נמי חזיין לכסויי בהו טינופת א"ר זירא אמר רב [ו]שירי פרוזמיות אסור לטלטלן בשבת [ז]אמר אביי [ח]במטלניות שאין בהן ג' על ג' דלא חזיין לא לעניים ולא לעשירים: ת"ר [ט]שברי תנור ישן הרי הן ככל הכלים הניטלין בחצר דברי ר"מ ר' יהודה אומר אין ניטלין העיד ר' יוסי משום ר"א בן יעקב על שברי תנור ישן שניטלין בשבת ועל [י]כיסויו שאינו צריך בית יד במאי קמיפלגי אמר אביי בעושין מעין מלאכה ואין עושין מעין מלאכתן קמיפלגי ואזדא ר' יהודה לטעמיה ור"מ לטעמיה מתקיף לה רבא אי הכי אדמיפלגי בשברי תנור ליפלגו בשברי כלים בעלמא אלא אמר רבא בשברי דהאי תנור קמיפלגי דתנן[ז] [יא]נתנו על פי הבור או על פי הדות ונתן שם אבן רבי יהודה אומר אם מסיק מלמטה והוא נסוק מלמעלה טמא ואם לאו טהור וחכמים אומרים הואיל והוסק מ"מ טמא ובמאי קמיפלגי בהאי קרא [יב]תנור וכירים יותץ טמאים הם וטמאים יהיו לכם רבי יהודה סבר מחוסר נתיצה טמא שאין מחוסר נתיצה טהור ורבנן סברי טמאים יהיו לכם מ"מ ורבנן נמי הכתיב יותץ ההוא לאידך גיסא דסלקא דעתך אמינא כיון דחבריה בארעא כגופא דארעא דמי קמ"ל ואידך נמי הכתיב טמאים יהיו לכם ההיא כדרב יהודה אמר שמואל דאמר רב יהודה אמר שמואל מחלוקת בהיסק ראשון אבל בהיסק שני אפילו תלוי בצואר גמל אמר עולא והיסק ראשון לרבנן אפילו תלוי בצואר גמל מתקיף לה רב אשי אי הכי אדמיפלגי בשברי תנור ליפלגו בתנור גופה השתא גופה לרבי יהודה לא הוי מנא שבריו מיבעיא אלא אמר רב אשי לעולם כדאמרן מעיקרא ובעושה מעשה טפקא ורבי מאיר לדבריו דרבי יהודה קאמר לדידי אפילו בעושין מעין מלאכה אלא לדידך אודי לי מיהא דכהאי גוונא מלאכתו הוא ורבי יהודה לא דמי התם הסקו מבפנים הכא הסקו מבחוץ התם מעומד הכא לאו מעומד: העיד ר' יוסי משום רבי אליעזר בן יעקב על שברי תנור ישן שניטלין בשבת ועל כיסויו שאינו צריך בית יד: אמר רבינא כמאן מטלטלינן האידנא כיסוי דתנורי דמתא מחסיא דאין להם בית אחיזה כמאן כר"א בן יעקב: **מתני'** [יג]האבן שבקירויה אם ממלאין בה ואינה נופלת ממלאין בה ואם לאו אין ממלאין בה זמורה מבעוד יום דכיון דלא היה מוכן מבעו"י ליכא לדמויי לגלימי:

מחצלת גופה למאי חזיא. לרווחא דמילתא מפרש הכי אע"ג דלא בעי מעין מלאכה דאמר רב נחמן לעיל מרס קטנה מותר לטלטלה בחלר משום דחזיא לכסויי בה מגת:

הרי הן בכל הכלים הניטלין בחצר. לאו דוקא בחלר לרב נחמן ולרבא דשרו בכרמלית ורה"ר[א]:

בשעושין מעין מלאכתן. עושין מעין מלאכתן. והא דנקט תנור יתן דשברי תנור מדש אין רואין לכלוס:

בשברי דהאי תנור קמיפלגי. לפי מיכון זה תמיה הא דנקט תנור יתן דהיסק לאשון פליגי:

כמאן כר' אליעזר בן יעקב. ה"ה דה"מ למימר כרבי יוסי[ב] דשרי לקמן[ג] לטלטל כלים שאין להם בית אחיזה[ד] בכלי דחברינהו בארעא[ד] אלא[ה] משום דמשגח ר' אליעזר בן יעקב קב ונקי:

ואזדו

מתני' האבן שבקירויה. לענין שוקעת במים, אלא היא צפה על פני המים ואין יכולין למלאות בה מים, וכשורצין להכבידה נותנין בתוכה אבן מהודקת [בדפנותיה] שלא תהיה מתנדנדת וממלאין בה מים מן הבורות, וזהו פ' האבן שבקרויה.

תורה אור השלם

1 וְכֹל אֲשֶׁר יִפֹּל מִנִּבְלָתָם עָלָיו יִטְמָא תַנּוּר וְכִירַיִם יֻתָּץ טְמֵאִים הֵם וְטְמֵאִים יִהְיוּ לָכֶם: ויקרא יא לה

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ר' יהודה וכו' והמעל ניקוח בתוכו מלמעלה לאור: (ב) ד"ה מתקף וכו' הא' תנור סס"ל ואמ"כ מ"ר בתנור גופיה:

רבינו חננאל

פי' קרומיות, שירי מחצלאות שבלו. וזה שאמר ר' זירא אמר רב שירי פרוזמיות אסור לטלטלן בשבת, פרוזמיות פירושו טליתות, כדאמרינן התם רב יהודה רמי תכלתא בפרוזמא דאניש ביתיה, פי' תלא ציצית בטלית של אשתו, ופשוטה היא. ת"ר שברי תנור ישן, ס"א שירי תנור ישן, הרי הן ככל הכלים וניטלין בחצר דברי ר' מאיר, ר' יהודה אומר אין ניטלין. העיד ר' יוסי וכו'. ואמרינן במאי קא מיפלגי, בעושין מלאכה ואין עושין מעין מלאכתן. וה"מ לטעמיה דהוא ת"ק דמתניתין (וקי"ל) [דקי"ל] סתם משנה ר"מ דשרי אע"פ שאין עושין מעין מלאכתן. ור' יהודה לטעמיה דאסר ולא קא שרי אלא בעושין מעין מלאכתן. ואתקף עליה רבא ולא מצא פירוק, **ואוקים רבא** פלוגתיהו דשברין דהאי תנור, דכיון דתנינן בפרק המביא כדי יין ת"ר תנור וכירים חדשים הריהן ככל הכלים הניטלין בחצר אבל אין סכין אותן שמן וכו', הוצרכו להודיע כי תנור חדש הראוי לאפות בו ניטל בחצר ושבריו כיוצא בו. ומצאנו חלוקה בתנור חדש לענין טומאה והאומר, אינו מקבל טומאה סבר הרי הוא ככלי אדמה שאינן מקבלין טומאה, והאומר מקבל טומאה סבר הואיל ויתכן לאפות בו כלי גמור הוא ושבריו כיוצא בו, והואיל וככלים חשובין ניטלין. ופירשו חלוקתם לענין טומאה וה"ה לטלטול, דתנן נתנו ע"פ הבור או ע"פ הדות, ונתן שם אבן, ר' יהודה אומר אם מסיק מלמטה בבור והוא ניסוק מלמעלה, בקרקע ונגמרה מלאכתו ונעשה כלי לאפות בו ומקבל טומאה. ואם לאו, לא נגמרה מלאכתו והשוב הוא כקדירה שלא (בפת') [נעשת לתת] לה פת או לתת לתוכה תבשיל, שאין דרך התנור לאפות בו והוא תלוי. וחכ"א כיון שנתן בפי הבור אבן ויכול להסיקו על האבן הרי הוא יכול לאפות בו, והיא כלי לקבל טומאה. **וחלוקתן בזה**

לעזי רש"י

טובל"ש [טיולי"ש]. רעפים.

מוסף תוספות

א. [אלא] משום דאורחייהו דכלים להיות מצויים בחצר. תוס' הלמ"ש. ב. דמתני'. תוס' הלמ"ש. ג. ומס' בגמ'. תוס' הלמ"ש. ד. כגון תנור. תוס' הלמ"ש. ה. ניחא לי' כראב"י אע"ג דליתיה במתני'. תוס' הלמ"ש.

רב נסים גאון

דתנן נתנו על פי הבור או על פי הדות וכו'. זו המשנה במס' כלים בפרק ה' תנור שנתן בו עפר עד חציו מעפר ולמטה טמא במגע, מעפר ולמעלה טמא באויר. נתנו על פי הבור או על הדות וכו'. ועיקר זה הוא מה שנאמר בתורת כהנים, [אין] מה כלי חרש בשמו אף תנור בשמו, תנור שלא הוסק [תנור] שמו, ת"ל אך, מאימתי מקבל טומאה משיסיקנו כדי לאפות בו סופגנין. יותץ טמאים הם, את שיש לו נתיצה יש לו טומאה ואת שאין לו נתיצה אין לו טומאה.

רבינו חננאל (המשך)

הפסוק תנור וכירים יותץ, ר' יהודה סבר מדאמר קרא יותץ מכלל שצריך להיות בנוי ראם [לאו] אינו כלי, ורבנן סברי טמאים מ"מ ואפילו אינו בנוי. **תוספתא**, ומדה ר' יהודה בתנור שנתנו ע"פ הבור או ע"פ הדות ונתן שם אבן ומירחו בטיט מן הצדדים שהוא טמא, וחכ"א בין כך ובין כך טמא. ועל זו הדרך סוגיא דהא שמעתא. **ואתקף** לה רב אשי לרבא על זה שאמר, ולא מצא פירוק. והעמיד רב אשי דברי אביי וחזיק דבריו ולא כטעמו, אלא העמיד חלוקתם בשברי תנור שאופין עליהם מעשה טפקא, ופירושו שנותנין זה השבר ע"ג אבנים ומסיקין אש מלמטה ומרתיחין אותן השברין ומדביקין הפת מלמעלה. קי"ל **כר' אליעזר** דר"מ, דהא רבינא פירש דמטלטלינן כיסוי דתנורי כר' אליעזר. **מתני' האבן שבקירויה** כו'. פי' מביאין קרא יבישה ומוציאין בני מעיה ועושה אותה חללה, ועושין אותה כגון [נ"א: כמין] דרנוקא לדלות בה מים מן הבור, והיא קלה ואינה שוקעת במים, אלא היא צפה על פני המים ואין יכולין למלאות בה מים, וכשורצין להכבידה נותנין בתוכה אבן מהודקת [בדפנותיה] שלא תהיה מתנדנדת וממלאין בה מים מן הבורות, וזהו פ' האבן שבקרויה.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות